

Déli Hirlap

GAZDASÁGPOLITIKAI NAPILAP

Kétezer utlevél

készült az idén temesváriak részére
Temesvár, július 4.

A temesvári rendőrprefektúra utlevélosztálya, amely kizárólag temesvári lakosok részére állítja ki az utleveleket, most fokozottabb mértékben dolgozik. Itt van ugyan is a nyár, sokat utaznak nyaralásra, azonkívül most térnek meg külföldről a temesvári illetőségű diákok is. Az utlevélosztály ez év június elsejéig ezernégyszázhuszonhárom utlevelet állított ki. Ez a szám július elsejéig ezernyolcszáznegyvenötre szaporodott. Egyedül június hónapban négyszázhuszonkét utlevelet adtak ki. Ezek valamennyien mind kizárólag európai országokba szólnak.

Irredenta vádak

és heves szóváltás a parlamentben
Bukarest, július 4.

A szenátus tegnapi ülésén Sándor József visszautasította azokat a vádakot, amelyek Barabás Béla ellen hangzottak el és amelyek újból az irredentizmus vádját vágják oda a magyarság felé. Tiltakozott az ellen, hogy államellenességgel vádolják a magyarokat, akik hazát akarnak itt maguknak teremteni. A liberálisok alatt is nem egyszer hangzott föl ez a vád a romániai magyarság ellen, amely most az új kormány alatt ismét kénytelen olyan gyanúsításokat elűzni, amelyek már azért sem állhatnak fenn, mert a kormány semmi körülmények között nem ment és nem mehetett volna bele egy olyan politikai párttal való tárgyalásokba és választási kartellbe, amely pártnak csak úgy egyszerűen oda lehet vágni azt, hogy irredenta.

A kamara ülésén folytatták Izmail megye mandátumának igazolását. Radulescu felszólalása után ugy ezeket, mint a tecuci választásokat igazolták. Braila, Dambovia és Jalomita megyék mandátumainak igazolása közben súlyos szóváltás keletkezett Madgearu és Ototelesanu között. A korelnök interveniálására a sérteket kölcsönösen visszavonták. Hanes élesen támadja a kormányt, majd a kamara igazolta az említett három megye mandátumait. Bateni visszautasította Hanes állításait és hangoztatta, hogy a parasztpárt demagóg propagandát üzött és lehetetlen kisajátításokat ígért. Lupu dr. a teulcea megyei választáson közreműködött bírakat vádolja.

Temesvári gyáros letartóztatása

várható a legközelebbi napokban csalás miatt

Kolozsvár, július 4.

Az egyik temesvári gyárvállalat 1924-ben anyagi bajokkal küzdött és pénzes társat keresett. Talált is egy magánzót, aki haszonrészesedés ellenében négyszázezer leit fektetett bele az üzletbe. Ez a pénz teljesen ráment, de a társ semmiféle haszonrészesedést nem kapott és otthagya pénzét, kilépett.

A gyáros erre másik társat nézett. Talált egyet, aki nyolcszáz ezer leit adott, ellenben biztosítékul lekötötte magának a gyár egész berendezését és nyersanyagát, amiről írást is kapott. Mikor ez a nyolcszáz ezer leit elfogyott, a társ jogainak fentartásával kilépett az üzletből. Nemsokára megtörtént azonban az, hogy az egyik temesvári pénzügyes peresítette a gyárnak egyik régebbi négyszázezer leies tartozását. Hogy elkerülje a foglalatást, a gyáros lekötötte a banknak a gyár minden berendezését és nyersanyagát és nem törö-

dött azzal, hogy azt előzetesen már lekötötte másnak is.

Sikerült azután harmadik finanszírozót is szereznie. Az illető vidéki kereskedő, aki eladta üzletét és szóbelileg arra kötelezte magát, hogy egy millió ötszáz ezer leit a vállalatba fektet. Viszont a gyáros biztosította róla, hogy a gyár heti harmincezer leit hasznot hoz, amelynek felét kapja. A finanszírozó egymásután adta a százezer leit és semmiféle haszonrészesedést nem kapott. Mikor már kilencszáz ezer leit fektetett be a vállalkozásba, kijelentette, hogy többet nem hajlandó adni.

Az egyik finanszírozó most feljelentést tett a rendőrségen, amely a bonyolult ügyben megkezdte a nyomozást. A feljelentő azt állítja, hogy a gyáros a kapott pénzt nem fektette bele a vállalkozásba, hanem azt régebbi adósságainak törlesztésére használta föl. A legközelebbi napokban szenzációs letartóztatások várhatók.

Izgalom a temesvári városházán

a városi tanács tervezett feloszlata miatt

Temesvár, július 4.

A városi tanácsok feloszlatairól szóló híradások és az egymással ellentétes értesülések érthető izgalmat keltenek a temesvári városházán, ahol feloszlata esetében mároholnapra lényegesen megváltoznék a közigazgatás menetének külső rendje. A Déli Hirlap tegnapi cikkével kapcsolatosan alkalmunk volt a városházán Butoiu belügyminiszteriumi vezérfelügyelővel beszélgetni, aki kérdésünkre véleményét fesztelen diskurzus keretében a következőkben mondotta el:

— Valamely városi tanács feloszlatahoz szükséges az, hogy ankét üljön össze, amely megállá-

pitja, hogy az illető városi tanács a város, vagy a polgárság érdekei ellen működik, esetleg közbiztonság elleni tényeket követ el. Ezen körülményeknek megállapítása után a legfelső közigazgatási tanács dönt a megtartott ankét eredménye felett. A legfelső közigazgatási tanács tagjai a semmitiszék biráiból állanak és elmozdíthatatlanok.

— En ennek a kerületnek négy év óta vagyok a közigazgatási vezérinspektora és úgy látom, hogy a város polgársága részéről megválasztott városi tanács, amely alig egy hónap óta működik, ezen rövid idő alatt működése során sem-

Tőzsdei árfolyamok.

Zürichben a lei 2.50 Párisban 18.80

Temesvári magánforgalom július 4-én reggel:

(A Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság belvárosi fiókjának árfolyamai.)
Dollár 214, angol font 1048, francia frank 5.80, svájci frank 41.70, belga frank 5.90, líra 7.60, szokol 6.37, dinár 3.80, magyar korona 340, osztrák silling 30.55, márka 51.65, hollandi forint 88.

Terményárak:

Buza 880, zab 560, árpa 540, rozs 520, tengeri 515 métermázsanként ab feladóállomás

miféle államellenes, vagy városellenes tevékenységet nem fejtett ki. Ellenkezőleg megállapítható az, hogy egy a jelenlegi városi tanács, mint pedig az állandó választmány minden tekintetben eleget tesz a törvényben előírt kötelezettségeinek és megfelel a polgárság érdekeinek. En kívánom, mint hivatalnok és mint román ember, hogy ezentul is olyan működést és tevékenységet tapasztaljunk, mint amilyen működést a város és az ország érdekében megkezdett.

Drágul a vasut

Franciaországban is

Páris, július 3.

A Matin közli a pénzügyi szakértői bizottság jelentését. Eszerint valamennyi adónemet olyan mértékben kell emelni, hogy az államkincstár négy milliárd adózási többletjéig jusson. Ebből az összegből három milliárdot a közvetlen adók felemelésével kell előteremteni. A vasutakon a személyi és az áru díjszabás jelentékenyen emelendő. A stabilizálást olyképpen hajtánák végre, hogy egy angol font értékét 162.50 francia frankban állapítanak meg. Száz frank öt gramm szinaranyat képviselne. Ezzel azután meg volna adva az új érmetörvény alapja is. A stabilizálás végrehajtásához a szakértői bizottság jelentése kétféle módozatot ajánl fel: a francia bank aranykészletének felhasználását, vagy pedig az angol-szász hitelek igénybevétele. A stabilizálás megtörténtevel megteremtendő az új francia valuta.

Vándorkiállítás lesz

Temesvárott október hónapban

Temesvár, július 4.

A kereskedelmi kamaráról szóló törvény a kamarák bukaresti szövetségének feladatává tette, hogy vándorkiállításokat rendezzen, amelyek az ország nagyobb városait összel és tavasszal felkeresik. Botez Kassiusz, a kiállítás vezetője, jelenleg Temesvárott tartózkodik és ez alkalomból értekezlet folyt le a kereskedelmi kamarában. A repülőkiállítások célja az ország egyes vidékeivel megismertetni az ipari gyárműveket. A repülőkiállítás gyakorlati jelentősége igen nagy, a gyárak és ipari vállalatok alkalmat nyernek, hogy elsőrendű propagandát fejthetnek ki. Aki részt akar venni, az tiz kiállításra kötelezi magát és egy árukazettáért ezeröttszáz leit fizet. A repülőkiállítás augusztus végén Bukarestben nyílik meg és eljön többek között Temesvárra is. A nagyobb városok során október hó folyamán lesz a kiállítás Temesvárott megtekinthető.

Ma délután

hat órakor a Banatul-pályán

Budapest—Temesvár

válogatott. Budapest a jelzett komplett csapattal érkezett
Előzőleg Resica válogatott—Temesvár II. oszt. válogatott

Erzsébet királyné és Wölfling Lipót

Wölfling Lipót, az egykori Lipót Péter toscanai herceg eddig ismeretlen kézírata — Látogatás Korfu szigetén Erzsébet királynénál

A korfui rózsaliget legszebb tündére

Temesvár, július 5.

Egy temesvári fáradhatatlan messzi földet bejárt könyvgyűjtő szívességének köszönhetem, hogy alábbi följegyzések a nyilvánosság elé kerülhetnek. Kis vaskazettában pihentek eddig. Haeckel, Hauptmann, Bernard Shaw, Flammarion, Zelma Lagerlöf, Apponyi Albert, Bülow herceg és más nagy szellemek kézíratai társaságában. E hétpeces zár alatt őrzött naplószerű megemlékezések, birtokosuk gavaléros előzékenysége folytán most. — ez alkalommal először, — nyomtatásban látják meg a napvilágot fellebbentve itt is, ott is, a történelmi vagy a szubjektív igazságot tartalmazza-e ezen élmények, nem is oly fontos, mint ama egészen kivételes tény, hogy egy Habsburg királyi herceg szemlélete nyilvánul meg bennük, ki szereplője, benső részese és koronatanuja volt egy multnak, melyet a spanyol etikett és az elvonultság hermetikus pán-eélja zárt el minden profán szem elől a bécsi udvari élet messziről tündöklő káprázatában.

Wölfling Lipót, az egykori Lipót Péter toscanai herceg, érdekes egyéniség, mint író, ember és gondolkodó egyaránt. A világsajtó még 1902-ben történt lemondása óta érdeklődéssel figyeli élete meglepetésekben gazdag változásait. A toscanai ág szolgáltatta különben is mindig a Habsburg-ház romantikáját. Nagybatya, O r t h János messzi tengerekre kel és a legendák ködébe vész. Huga, Lujza, elhagyva a szász királyi udvart, egy zenész karján lejt a bizonytalan jövő elé. Egy másik rokona elhagyott szigeten él patriarchális életet. O A d a m o v i e s Vilmát, az egyszerű svájci tanítónót, veszi el feleségül, s mint szürke magántudós lapozgatja az ócska

foliánsok lapjait, kis svájci városkák elfeledt könyvtáraiban.

Ők nem bírták el a spanyol etikett szorongató légkörét, a katonai szubordinációt, a belső udvari élet sokszor kegyetlenül parancsoló rendjét. A nép között szerettek forgolódni és hosszan beszélgetni koresmárosokkal, parasztokkal és erdőőrökkel vagy halászokkal és matrözokkal a tengerparton, kik a végtelenség és a féktelen szabadság gondolatát hozták számukra. Szabadgondolkodók, javíthatatlan civilek voltak, a bécsi udvar állandó rémületére, mintha csak II. József, a kalapos király kísértő szelleme bujkált volna mögöttük.

Wölfling Lipót irodalmi tevékenysége is általánosan ismert és értékelte. 1921-ben kiadott könyve szenzáció volt a komoly kutatás számára is. Ausztriában sokan megakarták akadályozni a könyv megjelenését, de minden kísérlet megtört Wölfling tántoríthatatlanságán.

Három kiadatlan kézirat áll rendelkezésünkre, melyek tartalmát hű magyar fordításban folytatlagosan fogjuk közölni. Ezuttal a Korfu címűt mutatjuk be olvasóinknak, mely néhai Erzsébet királyné és császárné életének egy epizódját rajzolja meg annyi közvetlenséggel, hogy hiven tükrözteti vissza a tragikus halált halt uralkodóné egész lényét és egyben bizonyágot tesz Wölfling Lipót, az egykori Habsburg főherceg nem közönséges írói kvalitásairól is.

Flaneur

Korfu

1891 őszén a „Frundsberg“ korvetten voltam behajózva, de Korfuban kiszállottam, vagy Brindisin keresztül Bécsbe utazva, részt vehessek Lujza nővérem november-

A legszebb életpályát választotta...

A logikus.

Négy esztendő fii. Nem a ma gyermeke, tehát a közlekedési eszközök között nem az autó érdekelt legjobban, hanem a szép fogat. A csillogó veretű szerszámok borzasztóan imponáltak neki és boldog lett volna, ha fényes zablát kell a szájában viselnie. Tőle is megkérdeztem:

— Mi szeretnél lenni?

A nagyravágyás csillogó tekintetével felelte:

— Ló!

— Csacsi vagy, mondom, ha ló szeretnél lenni.

— És a szép szerszám, meg a simára kefélt szőr? — kérdezte.

Néhány héttel később más valaki tette föl az életpályára vonatkozó kérdést s a fii csodálkozásomra most már ezt felelte:

— Kocsis!

— Miért kocsis? — kérdeztem. Nemrégén még ló szerrettél volna lenni.

— A fii ravaszul mosolygott.

— Azóta láttam, hogy a kocsis ostorral megütötte a lovat.

Már rájött a kezdő ember, hogy jobb ütni, mint ütést el szenvedni.

Az érzékeny lelkű.

Nyolcesztendő fii. Ebéd közben hallgatja, hogy apja elmondja egy nagy örökség történetét és sopánkodik, hogy ő mért nem örököl. Az anyja busan jegyzi meg:

— Mi sohasem fogunk örökölni!

A fii enyhe rosszalással szól rá:

ben tartandó lakodalmán. Itt tudtam meg, hogy az olasz hajó csak három nap múlva indul Brindisibe. A „Miramar“ yacht a kikötőben horgonyozott, tehát biztos volt, hogy a császárné az Achilleon-kastélyban időzik. Egy fogattá tatarozott ócska postakocsiba ültem és alaposan kirázva, Gasturiba érkeztem. A fehér kastély már messziről világított az olajfák zöldje mögül. Midőn báró Nopcsa főudvarmester tudtomra adta, hogy a királyné még pihen, lefelé indultam a kertbe és élveztem a magasból a messzi tengerig elnyúló csodás kilátást. A finom izlésű királyné rózsakertet varázsolt ide. Nyolcvanezer rózsátó illatozott, viritott itt le a messzi tengerig. Egészen elmerülve a szépség csodáiba, álmodozásomból hívás riasztott fel s én felsietve a házba, csakhamar ott állottam a királyné előtt, ki szokásához hiven most is szükre szabott fekete ruhában állott a szoba közepén. Nagyon kedvesen fogadott és aggodalmasan kérdezte, hogy ettem-e már? Miután ez már megtörtént, sétára indultunk s a királyné leintette a különben állandóan mögötte haladó lakájt. Először Heine szobrához vezetett. Karrarai márványból faragva, előrehajolva, arcán fájdalommas vonással virrasztott itt a szerencsétlen költő mása. Mélyen meg voltam illetődve, mert ismertem és szerettem a költő műveit. Hirtelen eszembe ötlött egy sora:

Ei, kennt ihr noch das alte Lied?

A királyné mélyen elkomolyodva mondta a folytatást:

Das einst so heiss die Brust umglüht...

Majd így szólt:

„Köszönöm neked“, — s már gyorsan tovaleptünk.

Ó, én megértettem a szerencsétlen asszonyt, a nyugtalan vándort,

— Azt ne is kívánd, anyám. Mert akkor valakinek meg kellene halni...

A lázadó.

Tizenkésztendő fii. Sok könyvet kapott a születésnapjára s amikor eltávoztak a vendégek, nyomban hozzá fog egy utleírás olvasásához. Kis huga, aki még nem tud olvasni, csak a képeket nézi, éppen a kézben levő könyvre kíváncsi.

— Végy másikat, mondja a fii, ezt most olvasom.

A kisleány ragaszkodott kíváncsághoz, a fii ellenkezett. Az anyjuk meguntta végre a civakodást és rászólt a fiura:

— Add már oda azt a könyvet! Nem tudod, hogy az okos enged?

A fii elszomorodva felelt:

— Az elég baj. Mert akkor az történik, amit az ostoba akar...

A gyáva.

Hatesztendő fii. Nagy bérházban laknak. Mindig a szobában van, mert a folyosóra nem szabad kimeni. Nem engedi a házmester. Ha egy-két futólépést tesz vagy hangosan szól, már fölkiabál a házmester:

— Csönd legyen! Nem szabad lármázni!

Egy nyári napon zivatar kezdődik. Hatalmas égzengés támad, mintha óriási vonatok robognának a levegőben és közben nagy kalapácsolással ütnék a vasat. A fii megbotránkozva fut ki a folyosóra és fölkiabál az ég felé:

keserű fájdalmával szívében. Két évvel ezelőtt vesztette el Rudolfot, szenvedélyes és különös lelkületű fiát, kit annyira szeretett s kinek viszont ő volt egyetlen igazi bizalmasa. Hallgatagon sétáltunk a tenger felé a rózsaligetben keresztül. A királyné ismét visszatért merengésből, s lassan beszélgetni kezdtünk irodalomról, utazásokról. Főleg Kiszasia és Görögország érdekelték. Bámultam a titokzatos asszony olvasottságát. Mélységes értelem bontakozott ki mindenből, amit mondott.

Beirutba szándékozott utazni. Csakhogy ez nem ment nehézség nélkül. Midőn előző évben Jaffába akart utazni s szándékát a Miramar parancsnokával közölte, ez a kapott parancshoz hiven a császárnak sürgönyözött, aki megtiltotta az utazást, mert ott épp kolera dühöngött. A királyné rendkívül haragudott. Nem ismerte a félelmet, mert a fatalizmus eszményi álláspontjaig emelkedett már. Hirtelen kedvező kiút jutott eszébe, amelyet örvendezve közölt velem. Hajóba száll és Zanteba indulásra ad parancsot, a nyílt tengeren azután majd Beirutba irányítja a hajót, s e kis furfanggal elejét veszi, hogy tervét ismét megghiúsítsák. Én ott maradtam még másnapra is az Achilleonban s nagy örömmel még néhány sétát tehettem a királyné társaságában. Mondhatom, megértettem, miért huzódott vissza a világtól. Bueszáznál szavamat vette, hogy nem árulom el a királynak hollétét...

Bécsbe érkeztemkor azonnal a császár elé rendelték. Keményen rám támadt, nem tudom-e, hogy hol a császárné? Már három napja nem érkezett sürgöny hollétéről. Szavamhoz hiven azt válaszoltam, hogy semmit sem tudok. A császár haragra lobbant, lábával dobantva főhaduri jogaira hivatkozott s minden áron ki akarta belőlem venni, hogy vajjon nem a szíriai partokon időzik-e a császárné. Megingathatatlan voltam, s a császár nehezteléssel bocsátott el. Egy év múltán Ausseeban találkoztam a császárnéval. Csak ennyit mondott:

— Ezt jól csináltad.

A császár akarata ellenére mégis csak volt Beirutban. Ez egész rendkívüli öröm volt számára.

Bécs, 1922. október 29.

Wölfling Lipót.

— Nem szabad lármázni! Jön a házmester bácsi!

A lét céljának kutatója.

Ötéves leányka. A család gyermekeiről beszélget és közben megkérdezi:

— Te kinek a papája vagy?

— Senkié, mondom. Hiszen tudod, hogy nekem nincs feleségem, meg gyermekeim.

— Akkor minek vagy? — kérdezi csodálkozva.

Fogas kérdés. Nem tudtam rá felelni.

Az önérzetes.

Tízéves fii. Nagyon komplikált betegségben szenved, borzasztó fájdalmat vannak. Az orvost nagyon zavarja, hogy a fii kezelése közben sir és kiabál, mert nagyon szereti és sajnálja a fiut.

— Lacika, mondja az orvos, így nem megy. Add becsületszavadat, hogy nem kiabálsz, mert máskülönben nem tudlak meggyógyítani.

A fii becsületszavadat adta. A betegség azonban jobban elmérgesedett s a fájdalom fokozódott. Néhány nappal később azt mondja a fii az anyjának:

— Anyukám, hívj más orvost hozzám.

— Miért fiam? Hiszen a doktor bácsi nagyon jó orvos és nagyon szeret!

— Igen, mondta a fii elhaló hangon, de én becsületszavam adtam neki, hogy nem kiabálok és már nem bírom ki kiabálás nélkül...

Gyermekfejek

Írta: Sebestyén Ede

Sok gyermekkel voltam jó barátságban, a magam gyermekkorát is számitva, fél évszázadon át, de egyéniséget keveset találtam közöttük. A legtöbb gyermek bizonytalan, szintelen és ilyen marad később is, felnőtt korában. Azzal a különbséggel, hogy a gyermekkor természetes kedvessége lehámlik róla, lehámlik minden kárpótlás nélkül.

De találkoztam egyéniségekkel is a gyermekszobában. Erős, szilárd egyéniségekkel, akiknek korán kifejlődött jellemét nem változtatta meg az életnek semmiféle megpróbáltatása sem. Bemutatok ebből az érdekes galériából néhány jellegzetesebb fejet.

A hedonista.

Ötesztendő fii. Szobája olyan, mint egy játékkereskedő, ő maga pedig többet foglalkozik a játékszereivel, mint Carnegie, Rockefeller, Schwab, Morgan vagy Ford az üzleteivel. Mindent szeret, mindennek örül, mindig jókedvű, megelégedett, de ujabban öröm iránt is fogékony. Nagyon jó élete van és tudatosan élvezi. Egyszer megkérdeztem tőle:

— Mi szeretnél lenni?

Mélyen átértzett meggyőződéssel ezt felelte:

— Kis fii...

Milyen asszonyt végy el feleségül és mivel lehet a férjét lebilincselni?

Temesvár, július 3.

Erre az örök problémát rejtegető kérdésre próbálja megadni a feleletet hátrahagyott könyvében egy nemrég elhalt francia humorista, amely a napokban jelent meg Párisban. Többek között a következőket írja:

— Csak oly nőt végy el, aki kisebb, mint te s aki jóízűen tud nevetni. Az ember jellemét a nevetéséről lehet legkönnyebben megismerni és éppen azért kerülj az asszonyt, aki ráerőszakolja magára a nevetést. Az olyan nőt, aki másokat pártfogásába vesz, mikor az ő jelenlétében ósárolják, elveheted, ugyisintén azt is, aki a színházban meglegszik a karzati ülésel is, mert ennek az a fő, hogy az urával jól mulasson. Ne vedd el azt a nőt, aki, ha a koldusnak alimizsnát akarsz adni, ráfogja a szerencsétlenre, hogy az alávaló naplopó, aki a pénzét egyenesen a korcsmába viszi, ellenben vedd el azt, aki, ha te fogod rá a koldusra az előbbi szavakat, így szól:

— Ugyan, adjon a szegény örögnek. Nagyon meleg van, egy pohár sör jót tesz majd neki.

— Amennyire módodban van, figyeld meg a szeretett nőt, amikor reggel álmából fölkel. Ha mosollyal ébred, vedd el, ha azonban rögtön veszekedéssel kezd a napot, felejtse el azt is, hogy ismered. Az a fiatal lány, aki mosolyait csak az idegenekre tartogatja, míg hozzátartozóival hidegen bánik, nincs a házasságra teremtve és ha a feleség lesz, sohasem szól hozzád egy barátságos szót. Ha látogatóba mégy egy családhoz és a házikisasszony egy félóraig várát magára, amíg a ruházatát és a haját rendbeszedi, ne kívánd feleségül, ellenben vedd el azt, aki rögtön bejön egyszerű háziruhájában, csak a haját simítja meg egy kissé. Az ilyen teketória nélküli hölgy az, akiből jó feleség lesz. Ha a lánynak becéző neve van, vedd el, mert jó pajtásod lesz, hasonlóképpen a jó feleség tulajdonságait rejtegeti magában az a lány is, aki az apjának felszólítás nélkül cigarettát tölt, pipát töm, aki nem engedi az atyját az utcára anélkül, hogy a ruházatát meg ne vizsgálná.

A francia író könyvében az asszonyokról sem felejtkezik meg és kioktatja őket arra, hogy mivel lehet férjüket lebilincselni.

— A férjnek — ugymond — sohasem árt, ha ideje előtt megöregszik, vagy külseje bármi okból veszt, feleségére az nincs rossz hatással. De az asszonyra nézve veszedelmessé válhatik, ha külseje valamiképpen veszt az értékéből és ebből az okból gondos figyelemmel kell tanulmányoznia és ellenőriznie önmagát. Minden elképzelhető módon kell törekednie, hogy szépségét fenntartsa. Ehhez hozzásegíti a folytonos testmozgás, a bőrápolás, az okos táplálkozás és az egészséges gondolkodás.

— Az asszony huszonegyedik életévétől kezdődően gondosan analizálja magát, hogy tudja, mi hasznos előnyösen a megjelenésének. A tovarepülő éveket sohasem szabad feltűnő festékekkel és bizarr különködéssel elfedni, hanem arra kell törekedni, hogy ruházatát lényének megfelelően válassza meg, ami rendszerint kevés pénzt, de több értelmet és izlést igényel. Az étvágyat ellenőrizni kell és a test ápolására a legnagyobb súlyt kell helyezni.

— A férj iránti szeretet hassa át az asszony minden cselekedetét és sohasem legyen közömbös iránta. Csak az érvényesítheti hatalmát és befolyását, aki annak tudatában van s támaszkodik reá. Az asszony csak szabad és kell is, hogy férjét dicsérje, csodálja és kell, hogy megmutassa, mennyire becsüli. udva-

riasságát és figyelmességét. Az asszony osztozkodik férje izlésében és érdekeiben, védje meg férje becsületét és hibáit soha másokkal, csak vele magával beszélje meg. Mindig kellemes, vidám és szórakoztató legyen, mert ez a férjet jobban lebilincseli, mint a könnyek, szemrehá-

nyások és vádak.

— Az okos asszony sohase lássék féltékenynek, még ha az is volna. Szünetéseit hosszú sétákkal, munkával, komoly olvasmányokkal vagy más foglalatossággal fojtassa el, hogy nyugodtnak lássék, különben vesztett ügye van...

A pedagógiai kilengés egy diszpéldánya

Hogyan vizsgáztattak az orsovai elemi iskola első osztályában? — Vita a spenót körül — Mit mérnek a méterrel?

Orsova, július 3.

Nap-nap után olvassuk a lapok elszomorító híreit az érettségi vizsgák megdöbbentő eredményeiről. Anghelescu szelleme kísért az iskolákban és kóros törvéne még a hatalomról való távozása után sem engedi elfeledni nevét, mellyel mumusként fenyegetik az iskolás gyermekeket. Azonban nemcsak a törvény szelleme keseríti el a tanulókat és szüleit életét, hanem egyes tanítók eljárása is, akik mértéket nem ismerve sokszor olyan pedagógiai kilengésekre ragadtatják magukat, melyek a legerősebb kritikát is kihívják.

Orsován, a szép dunaparti városkában szintén most folytak le a vizsgák. Az egyes iskolák rendes tanulóit után a magántanulókat is a vizgabizottság elé állottak, hogy számot adjanak róla, mit tanultak. Rendes körülmények között öröm nézni, hogy a kis hat és hét évesek mint igyekeznek a feltett kérdésekre megfelelni és mint ismerik meg már egész zsenge korukban a „drukkot.” Így került a vizgabizottság elé egy kis orsovai lányka is, hogy az első elemi tananyagából levizgázzon. A kis lánykát szépen fehérbe öltöztették és a csöppség bátran állott a négytagú bizottság elé. A vizsgát Manœuvre Péter apátplébános kezdte meg a katekizmussal. Néhány kitűnő felelet után a plébános befejezte a vizsgát és megdicsérte a lánykát szorgalmáért. Utána Riesler tanító — érdemes lesz nevét megjegyezni — másfél órán keresztül a román nyelvtanból tett fel kérdéseket, amikre a lány — ahogyan ezt egy hét éves gyermektől, akinek a román nem anyanyelve, várni lehet — meg is felelt. Riesler azonban ugylázik nem volt megelégedve a jó eredménnyel, mert igyekezett zavarba hozni a kis első elemistát. Így például feladta a kérdést: Mennyi tizenöt és huszonhat? Mikor a lányka helyesen azt felelte, hogy negyvenegy, rárivallt:

— Hát ezt hogyan számítottad ki?

Lehet, hogy Rieslernél talán lassabban megy az összeadás, vagy más rendszer szerint végzi az összeadási kom-

plikált műveletet, mert látszólag nem tetszettek neki a lányka helyes feleletei. Voltak azonban külön kérdései is. Ilyen volt például az, hogy mi terem a veteményes kertben? A kis lány felsorolt egy csomó zöldségféléket és többek között azt is mondotta, hogy spenót. Nosza több sem kellett Rieslernek. Főlényes guny kacajjal fordult a lányhoz megkérdezve tőle:

— Milyen nyelven van ez? Franciául, vagy románul? Hiszen te még magyarul sem tudsz, mert a spenót nem spenót, hanem laboda.

Nem tudjuk, hogy a közoktatásiügyi kormányzatnak ez volt-e a célja a vizsgáztatásokkal, de kötvé hisszük. Azt azonban biztosan tudjuk, hogy a szigorúan főlényes Riesler tanító ur. nem tud magyarul. Eláruljuk neki, hogy a spenót magyarul nem laboda, hanem paraj. És ha a kislány azt mondotta, hogy spenót, mindenesetre kezelebb járt az igazsághoz, mint a nagy tudású tanító ur.

Kérdezett aztán olyant is, ami nem is képezi az elemi iskola első osztályának tananyagát. Kinozta a lánykát a hosszúságúval. Megkérdezte például, hogy mit mérnek a méterrel? Amikor a kislány felsorolta a szövetet, vásznat és szallagot, Riesler tanító ur szerette volna tudni, hogy a kis hét éves mit mér még a méterrel. És mikor ennek nem jutott más eszébe, kitanította, hogy csipkét is lehet méterrel mérni. Éppen így mondhatta volna azt is, hogy kolbászt is mérnek.

Ilyen kérdésekkel sikerült a tanítónak a vizsgát két és fél óráig kihuzni. Egy jogi szigorlat is csak két óráig szokott tartani. A kislánynak két és fél órán keresztül állva kellett hallgatnia Riesler bölcsőbbnél-bölcsőbb kérdéseit és oktatásait. Végül is elbuktták a lánykát.

Az egész esethez még csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy nem román tanító bánt el így egy első elemistával, hanem kisebbségi tanító. És még valamit. Véleményünk szerint nem a kis magántanuló az első elemiben, hanem Riesler tanító ur bukott el ezen a vizsgán.

Halál anyanyelvén

hirdeti mindenkinek elmulását

Szinaja, jul. 3.

Az eső ugyan szakadatlanul zuhog, Szinaja azonban mégis lázasan készül a vendégek fogadására. A szinajai vendéglősök, penziósokat és villatulajdonosokat most még nem nagyon aggasztja az időjárás nedvessége. Hiszen ide amugyis csak július közepe táján érkeznek meg a nyaraló vendégek. Addig pedig sok munka van a lakások rendbehozásával, festéssel, mázolásal, javítással. Aztán az épülő új villák — számszerint vagy tizenegy — sinesenek még készen.

De, ha júliusban is esős hetek lesznek? Az se lesz olyan nagy baj, csak jöjjön el a királyi család Szinajába. És ha aztán a Peles-kastély felséges lakói itt lesznek, akkor — még akkor is, ha apró eszmaszegek potyognak le az égből — idesereglik mindenki, aki Romániában előkelőnek tartja magát.

A még lakatlan villasorok között fölfelé bolyongva a hegyoldalon a katonai temetőhöz jutunk. A háboru szerszámai: a kőfalra állított óriási lövedékek és a kapunál jobbról-balról egy-egy ágyu őrzik az itt pihenő katonák örök békéjét. Ezek a gyilkos szerszámok emlékeztetnek arra, hogy sok-sok derék ember idő előtt volt kénytelen megérni az anyaföldbe.

De mi ez? Káprázik tán a szemem? Az egyik siron a következő felirást olvasom:

Itt nyugszik

Kovács József magyar hős.

Meghalt a hazáért.

Nem akarok hinni szememnek. Kétszer-háromszor újból megnéztem a felirást. Nem csalódtam. Csak ugyan magyarul van. Odébb egy másik, amott pedig az egyik siron ez áll bevéssé:

Itt nyugszik négy hős magyar katoná. Meghaltak a hazáért.

És amint járok a kis szinajai katonatemetőben, a román felirású keresztet mellett a magyarokon kívül látok német, bolgár, török, orosz felirásokat is.

A halál mindenkinek az anyanyelvén hirdeti hősi voltát és elmulását. Lám, itt szabadon érvényesül minden kisebbségi nyelv. Hát meg kell Romániában a kisebbségeknek előbb halni, hogy szabadon hirdethessék nemzetiségüket? És itt nem adóztatják meg őket magassabb cégtáblaadóval, amiért örökös házuk felirása nem román nyelvi?

Ilyen gondolatoktól eltelve megyek feljebb és elérkezem a ragyogóan szép templomhoz. Ilyen ragyogóan szép az azoknak a szive is, akik ide belépnek. A templommal szemben van a kolostor, amelynek lakói egyszerű ruhájú, csendes szavú, gyémántlelkű kalugyerek. A priorjuk, egy pátriarka szakállu tisztes alak, egyetmást mond. Csak ezt jegyzem meg:

— Az embernek nem szabad ember és ember között különbséget tenni. Mikor a harcok idején hozzánk hordták a sebesülteket, nem néztük, nem figyeltük, hogy melyikük milyen nyelven rebegi fájdalmában az Isten nevét és hívja magához édes anyját. És ha sikerült egyiket-másikat életben tartani, együtt örvendünk szerencsés életbenmaradásának, akármily nemzetiségű is volt. Azonban, ha Isten valamelyiket magához szólította, mindegyiket fajára való tekintet nélkül megkönyeztük és imádkoztunk lelki üdvéért.

... Jó volna, ha mindazok, akiknek Romániában bármi közük is van a nemzetiségi kisebbségek ügyének intézéséhez, idezarandokolnának Szinajába. Olvassák el a hősök temetőjének föliratait és hallgassák meg az áhítatos kalugyerek szavait. Itt megtanulhatják, hogyan kell igazságosan intézni a nemzetiségi kisebbségek sorsát.

Kubán Endre

Kérjük a cégre ügyelni!

Figyelem

Egyéves Önkéntesek!

Egyetemi hallgatók!

Középiskolai tanulók!

Sikkes egyenruhákat gyorsan és a legjutányosabb árak mellett:

Roncskevics & Társa

egyenruha és férfiszabóságában készítenek.

Timișoara, Belváros, Merczy-utca 12,

hol az összes katonai és egyéb egyenruházati felszerelési cik-

kek, valamint sapkák, nagy választékban kaphatók.

Saját arany-, ezüst- és selyem himződe.

Telefon: 8—98.

Kérjük a cégre ügyelni!

Az amerikai vízum miatt feljelentettek egy hajózási vállalatot

Temesvár, július 4.

Érdekes feljelentés fekszik a temesvári ügyészség előtt, amelyet Rech Ferenc villanygyári szerelő adott be Anuica Aurél dr. ügyvéd útján. Rech ebben elmondja, hogy keserves tizenhat évi munka után elhatározta, hogy enged a nagyhangú csábításnak és Amerikába utazik. Saját maga szerezte magának az utlevelet, majd a kész utlevéllel együtt elment a Nord-Deutscher Lloyd-Missler temesvári fiókjához. A fiókvezetővel megállapodott, hogy a hajójegyet csak uly veszi meg, ha a cég vizumot is szerez. A hajójegyekre negyvenöt dollár előleget adott, amiről nyugtát is kapott. Ez még 1924 február tizenkilencedikén történt. Röviddel azután azonban Rechnek tudomására jutott, hogy az amerikai kormány nem engedélyezi már a bevándorlást, sőt azt is megtudta, hogy abban az időben, amikor a Nord-Deutscher Lloyd magát vizum megszerzésére kötelezte, már kizárt dolog volt vizumot kapni. Hivatkozással tehát a kivándorlási törvényre, amely ilyen esetekről is intézkedik, kérte a fióktól a negyvenöt dollárjának a visszafizetését. A Nord-Deutscher Lloyd temesvári fiókja azonban mitsem akar tudni a negyvenöt dollár visszafizetéséről. Nagy azoknak a száma, akik érdeklődéssel tekintenek az ügyészségi döntés elé, mert sokan vannak, akik sirtatják az egyes hajózási vállalatoknál a dollárjaikat, amelyeket súlyos összegű leieken vásároltak, mert más pénzt nem fogadtak el a vállalatok irodái.

Kilakoltatják a rendőrséget és ezért külön palotát akar építtetni

Temesvár, július 4.

Hirt adtunk már róla, hogy a temesvári rendőrprefekturának mostani helyiségéből a folyó év őszén ki kell költöznie. Az épület ugyanis a katonaság tulajdonát képezi, amelynek arra feltétlen szüksége van és a rendőrséget annak átadására szólította föl. A belügyminiszter fölhatalmazása alapján a rendőrprefektúra nemrég hirdetményt tett közzé, amelyben közli, hogy hivatalos helyiségeinek elhelyezésére a Belváros területén házat keres megvételre. A hirdetményre két ajánlat érkezett be, azonban egyik sem volt figyelemre méltó, mert a följánlott kész ház nem felel meg a célnak és különben is kicsi.

Ezek után az a terv merült föl, hogy a rendőrprefektúra részére a Belvárosban külön palotát építenek. Erre a célra a várostól telket kérnének, az építés azonban hozzávetőleges számítás szerint így is belekerülne körülbelül öt millió leibe. Liuba Valér dr. rendőrprefektus ezt terjedelmes beadványban közölte a belügyminiszterrel és kérte, hogy a rendőrségi palota építését tegye lehetővé. Ha a miniszter ehhez hozzá is járulna, úgy az építkezés csak a jövő tavasszal kezdődhetné meg, mert az építési költséget előbb föl kell venni az 1927-iki állami költségvetésbe. Viszont a dolgot sürgőssé teszi, hogy a rendőrségnek a jelenlegi épületet már októberben kellene átadni a katonaságnak.

BLONDEL képkeretezési vállalat

Eladás nagyban és
kicsinyben. Jutányos árak.

Belváros, Lonovits-utca 1
Püspöki palota. 488

Se papjuk se tanítójuk a színészei magyaroknak, akik a minisztertől várják panaszait orvoslását

Temesvár, július 4.

A Déli Hírlap terjedelmes és pontos adatokkal telített cikkben írta meg, hogy a temesvári állami elemi iskolák magyar tagozataiban tulnyomó százalékban román tanítók tanítanak és hogy ezek a magyar tagozatokból törvény ellenére száműzik a magyar nyelvet. Ezt a körülményt a Magyar Párt figyelmébe ajánlottuk és javasoltuk, hogy ebben az ügyben illetékes helyeken járjon el, hogy a jövő tanév kezdetekor a magyar tagozatokban a magyar tanulókat már magyar tanítók várják. Megírtuk azt is, hogy a Magyar Párt vezetősége felkereste Petrovici János tanterületi főigazgatót, aki méltán nyitotta a kérést, azonban kijelentette, hogy a tanítók kinevezése a közoktatásügyi miniszter ügye és azért ezzel a kéréssel Bukarestbe kell fordulni.

A főigazgató válasza alapján a Magyar Párt temesvári vezetősége még tegnap hosszú memorandumba foglalta az erre vonatkozó adatokat és az iratot a Déli Hírlap említett cikkével együtt elküldte Tornya Gyula dr. szenátorhoz, akit arra kért, hogy sürgősen járjon el ebben az ügyben a közoktatásügyi miniszternél. Hinni akarjuk, hogy ennek a közbenjárásnak fogantatja lesz és a miniszter a temesvári magyar elemi iskolákhoz magyar tanítókat oszt be.

A színigazgatók csunya marakodása az új színházi törvénnyel megszűnik

Kolozsvár, július 4.

A kultuszminisztérium még a liberális kormány idején felkérte Janovics Jenő dr-t, a kolozsvári Magyar Színház igazgatóját, készítsen tervezetet a színházi törvényről. Janovics annak idején eleget is tett a kultuszminisztérium felkérésének, de tervezetét a kisebbségi színházakra vonatkozó részénél nem vették figyelembe. Az új kormány ugylátszik

jóvá akarja tenni

ezt a hibát, mert néhány nap előtt megkeresés érkezett Janovics Jenőhöz, akit arra kértek fel, hogy tervezetét a színházi törvény végrehajtási utasításának elkészültéig feltétlenül juttassa el ismét a kultuszminisztériumba. Kértek továbbá azt is, hogy a nemzeti színházak belső igazgatásának szabályozására vonatkozólag tegyen előterjesztést. Janovics huszonnégy óra alatt elkészítette a tervezeteket, amelyeket a kultuszminisztériumhoz juttatott. Főgondja előterjesztésében az volt, hogy a színigazgatók mostani

Egyben eljárta a Magyar Párt vezetősége Frates Romulusz tanfelügyelőnél is, aki — amint azt szintén megírtuk — kijelentette, hogy legközelebb ellátogat Majláthfalvára, hogy az ügygel a helyszínen foglalkozzék. Gátalja község magyarsága az ottani elemi iskolában a magyar osztályok és a magyar tanítók szaporítását kérte. Frates tanfelügyelő erre vonatkozólag kijelentette, hogy ez a közoktatásügyi miniszterre tartozik, azonban a maga részéről is megvizsgálja az ügyet és pártoló jelentést terjeszt föl a miniszterhez.

A színészei magyarság kérése talán a legszomorúbb és legindokoltabb. A színészei magyaroknak évek óta nincsen se papjuk, se tanítójuk. A Magyar Párt azt kérte a tanfelügyelőtől, hogy Színészeire neveztesse ki magyar kántortanítót, aki a magyar gyermekeket oktassa és az ottani katolikus kápolnában istentiszteleknél segítkezzen. Ugyanis a püspöki hivatal kilátásba helyezte, hogy a daruvári római katolikus plébános időnkint istentiszteleteket fog ott tartani. Frates Romulusz erre vonatkozólag is megígérte a miniszterhez való fölterjesztést.

A Magyar Párt temesvári vezetősége a majláthfalvi, gátaljai és színészei kérdésekben is memorandumokat intéz a közoktatásügyi miniszterhez.

szégyenteljes viszálykodása

szűnjék meg, továbbá a minisztérium csoportosítsa a városokat kerületekbe és csak annyi koncessziót adjon ki, ahány színház feltétlenül fenntartható. Fontos szempontnak tekinti azt is, hogy azok a régi színigazgatók, akik úgy a hatósággal, mint a közönséggel és a színészekkel szemben is megfelelték kötelezettségeiknek, minden pályázat és utánjárás nélkül egyszerű meghosszabbítás révén kaphassák meg az új koncessziót. A színházak által fizetendő adó kérdésének tisztázása is igen fontos, mert e tekintetben

súlyos igazságtalanságok

történtek a kisebbségi színházak rovására. Janovics megfelelő proposíciót tett a román és magyar színházak egyenlő teherviselésének elve alapján. Legközelebb Janovics Bukarestbe utazik, ahol javaslatait részletesen fogja kifejteni és remény van arra, hogy a színházi törvényt módosítani fogják.

Visszahuzódik medrébe az ár

A Bánságban elmúlt a veszély — Jugoszláviában és Bulgáriában is pusztít az árvíz

Temesvár, július 4.

Temes-Torontálmegyéről, hála annak a hatalmas erőfeszítésnek, amelyet a veszedelem elhárítására tettek, az árvízveszedelem elhárítottnak tekinthető. A Macedonia, Csebza és Rudna határán a helyzet tegnap éjjel felette veszedelmes volt, különvonton és automobilon vezényeltek ki utászcsapatokat, amelyek a folyammérnökség és a Temes-Bega társulat mérnöki karával és embereivel valóban nagy munkát végeztek. A Temes Rudnánál két kilométer hosszúságban és Csebzanál is sok helyen

áttörte a töltést

és védőgátat. A kellő időben érkezett

segítség elhárította a nagyobb veszélyt. A katonai utászcsapatok egész éjjel dolgoztak a falu lakosságával egyetemben. Hatalmas területek állanak így is víz alatt. A Temes tegnap délutántól kezdve átlag minden szakaszon 50—60 centiméterrel apadt és ez az apadás állandó természetű. Bogdan Antal dr. prefektus majd az egész tegnapi napot a veszélyeztetett helyeken töltötte.

A Berzava és a Bega mentén a veszély elmúlt.

A víz apadóban van, bár még így is hatalmas területeket borít el, de remény van arra, hogy két-három napos száraz idő esetén ezek a vizek is visszavonulnak.

Detta és Gátalja környékén még nagy a víz, de a közvetlen veszély elmúlt. Ugyancsak ez a helyzet Lugoson és Gavosdián, ahol szintén visszatért a medrébe a Temes.

A fővárosban tegnap éjjel többóra hosszat tartó

felhőszakadás

pusztított és az alacsony fekvő városrészek számos háza méteres víz alá került. Nagy az árvízveszedelem Konstancában is, amelynek nyugati része víz alatt áll. A nagy esőzések miatt Uj-Galacban hatszáz házat borított el az ár és a rendező pályaudvar szintén vízzel van körülveve. Egyes helyeken az ár álmukban lepte meg a lakókat, akiknek egyrésze a házak tetején várja a segítséget. Több vasútvonalon a közlekedés megszakadt.

Jugoszláviában

száz év óta nem tapasztalt árvíz pusztított. Nisnél az áradat áttörte a töltést és a város víz alá került. Több száz ház elpusztult. A Bácska és a szerb Bánság megmentésén harmincezer ember dolgozik. Bulgáriából is árvíz-katasztrófáról érkeznek jelentések. A Bruma völgyét elöntötte az ár, amely Viddinben jelentékeny pusztítást végzett.

A legszebb ezüsttárgyak

kiállítása Temesvárott

Temesvár, július 4.

A temesvári Első Bánati Ezüstárugár csak alig pár éves multra tekint vissza. E rövid pár év alatt azonban igen nagy meglepetésekkel szolgált már több ízben. Az első ilyen meglepetés volt az a tény, hogy a vállalat rövid multja alatt egyetlen ugrással érte el a fejlődésnek és nivónak azt a fokát, melyet hasonló gyárak évtizedes küzdelmes munkával is csak nehezen tudnak elérni. Az Első Bánati Ezüstárugár termékei rövid idő alatt nemcsak a legteljesebb elismerést váltották ki, hanem már megjelenésük első idején is igen erős versenyt támasztottak a külföldi árúknak. Ma már a külföldi árú csaknem teljesen kiszorult Romániából ezen verseny folytán, miután az Első Bánati Ezüstárugár produktumai művészi izlés, mint a megmunkálás finomsága tekintetében a legelső cseh és németországi gyárak nivóját érték el.

A gyár legújabb meglepetése az érdekelt körök számára az a nagy sikerű kiállítás volt, melyet saját termékeiből rendezett az elmúlt vasárnapon. Pazar kiállítású cigaretta-szelencék a legkülönbözőbb kivitelben. zsardineerek, teaszervizek, mokkakészletek, dohányzó-készletek és gyönyörű ezüstevészközök szemkápráztató tömege ragadta bámulatra a szakértő közönséget. A kiállítás nagy sikere arra az elhatározásra bírta a vállalat vezetőségét, hogy Románia nagyobb városaiban körutra vigye és vándorkiállításban Románia minden ékszerészének bemutassa a Temesvárot kiállított műtárgyakat.

A beavatottak tudják, hogy a gyár termékeiből igen tekintélyes mennyiség van már használatban a királyi udvarban és a hozzátartozó előkelő körökben. Ez a hódítás, mellyel a gyár a legkényesebb izlésű közönség tetszését elérte, a legszebb bizonyítéka a termékek kiváló minőségének. A legutóbbi autótúra-verseny alkalmával az Arad városa által Miklós hercegnek ajándékozott gyönyörű ezüstserleg különben szintén a temesvári gyár műhelyéből került ki.

A por

nemcsak a tüdőre, hanem a hölgyek arcborára is káros hatással van.

Tartsa tisztán ezért arcát csak a párisi

„Visagine (viszasin)

AdelinaPatti” arcemulsióval. Kapható gyógyszerárak, droguerriák és illatszertárakban, hanem, megrendelhető fölerakathól Timisoara, Piata Plevnei No. 3.

Visagine
ADELINA PATTI

Hírek

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Plaja Sf. Gheorghe (Szentgyörgy-ter) 4.

Telefonszámok:

Szerkesztőség: 2-52

Kiadóhivatal: 2-52

Nyomda: 10

Felétős szerkesztő lakása: 2-42

Előfizetési árak:

Egy hónapra 60 lei, három hónapra 160 lei, félévre 300 lei, egy évre 600 lei. Egyes szám ára 3 lei, az ökirály-ságban 4 lei, Magyarországon 2000 kor., Jugoszláviában 1 dinár, Csehszlovákiában fél ck., Ausztriában 20 garas.

Felétős szerkesztő:

Vuchetich Endre dr.

A Fölösleges Ember

Osvát Kálmán, a nyugtalan véri bolyongó, tegnap ismét megjelent Temesvároft. Mintha most vidámabban lépkedett volna, — pedig talán a zsebe nem érezte az ebédre való néhány leit, — mintha most még kevésbé törődne az emberekkel ez a fölöslegesnek elkeresztelt Fölösleges Ember. Ugy tette, csinálta, járta a mozdulatait, mintha nem kellene félnie attól, hogy a vertikális trósztr mégis csak megdondolja a keze szorítását a száján. Hóna alatt akatáska, megjelent újból irásával, heti leveleinek jobb nemével: a Fölösleges emberrel. Ami maró szatíra és gunyra való termelt az utóbbi pár nap alatt szép Bánság és hegyes-völgyes Erdély földjén, azt mind beszorította abba a pár lapba Osvát. Nem tud nyomtatni — mert nincs nyomdára pénze, könyomatot csinál, de él, van és lélegzik ez a Fölösleges Ember. És van ismét egy boldog ember annyi szomorkodó között: Osvát Kálmán. Fölénnyel, maró szatírával és a végtelen fájdalomnak bévülről való megfogalmazásával mért végig az embereket. Nézi az embereket, hóna alá szorítja kopott aktatáskáját és ismét meg merie írni, mondani, kiáltani és világgá harangozni a véleményét az emberekről ez a Fölösleges Ember. Osvát Kálmánt agyon akarták hallgattatni, de nem lehet. Ő egy csakazértislegény. Osvát Kálmánt kikezdték, Budapestre küldték, Bécsben éhezelt és a szive visszajajgatja Erdélyt, a lelke visszavágyta a Bánságot, az agya pedig távolról is kikezdté az embereket. Ismét itthon van a Fölösleges ember, ismét megjelentek a heti levelei. Osvát él, lélegzik és ír. Nyiltan és bátran, hol szatírával, hol gunnyal, hol szomorú önbeismeréssel. Mindenhez van szava ennek a Fölösleges embernek. Én azt hiszem, ez az Osvát nem is annyira fölösleges. Sokaknak kellemetlen, mert véresen igazat is mer írni... Nálunk Erdélyben és a Bánságban nagy baj... g-d.

Amerika tisztelete a magyar hercegprimás iránt. Newyorkból jelentik: A chigagoi lapok a legnagyobb tisztelettel és rokonszenvvel írják Csernoch János dr. magyarországi hercegprimásról. A város testőrt rendelt a főpap mellé, akinek autóját állandóan két motoroskerékpáros rendőr kíséri.

Egyszeribe hazaáruló lett Barabás. Bukarestből jelentik: Pócs Csicsó István tegnap nyilatkozott tett közzé, amelyben heves támadást intéz Barabás Béla dr. aradi szenátor ellen. Többek között kijelenti, hogy Barabás tanúságtétele alapján őt 1917-ben le akarták tartóztatni.

Még mindig átszállással lehet csak utazni

Temesvár, július 4.

Az árvíz és az ennek következtében vasúti zavarok már-már rendszeres rovatok lesznek a napilapoknak. A mai helyzet — a kerületi vasúti üzletkezelőség kijelentése szerint — valamivel kedvezőbb és ha nem jönnek újabb esőzések, úgy a megromlott vasúti pályákat hamarosan helyreállítják és a közlekedés ismét normálissá válik.

A Temesvár—bukaresti vonalon Bélinénél még mindig átszállással közlekednek a vonatok. Lugostól most már ugyancsak átszállással

A temesvári polgármester Aradon. Dobosan János dr. főpolgármester tegnap délelőtt autót Aradon járt és Sebes Béla kíséretében megtekintette a temetkezési cikkeket előállító aradi vállalat üzemet. Az ott látottak hasznos anyagát képezik majd a temesvári városi üzemnek, amely rövidesen nagy keretekben kezd meg a temetkezési cikkek gyártását Sebes Béla kipróbált és szakszerű irányítása mellett.

AZ ARÉNA által hirdetett sport-matiné közbejött akadályok miatt elmarad.

Szombatig befejezik a felirati vitát. Bukarestből jelentik: A kormány reméli, hogy keddig megalkitják a kamara tiszti karát és szombatig befejezik a felirati vitát, mert az uralkodó július 12-én feltétlenül külföldre utazik.

Lemondott az újságírószindikátus elnöke. Bukarestből jelentik: Georgescu, a bukaresti újságíró szindikátus elnöke, a tisztségéről lemondott. Távozása összefüggésben áll azzal a körülménnyel, hogy az újságírókat a parlament folyosójáról kizárták.

Uj zeneiskolai tanár. Garabet János, a prágai zenei főiskola kitüntetéssel végzett növendéke, ez év őszétől kezdve a temesvári zeneiskola ideiglenes tanára lesz a hegedűszakra.

Az utcán lelőtt őrnagy. Bukarestből jelentik: Giurgiu Sándor őrnagyot, aki hadügyminisztériumban teljesít szolgálatot, az utcán egy asszony tegnap több revolverlövéllel agyonlőtte. A merénylőt letartóztatták.

A legyőzötti Abd el Krimet internálják. Párisból jelentik: A spanyol-francia konferencián elhatározták, hogy Abd el Krimet Madagaszkárra internálják csekély nyugdíjjal.

Bacher megbetegedett. Budapestből jelentik: Bacher Emil, a Viktoria-koncert letartóztatott elnöke, a fogházban megbetegedett.

Bukaresti banktisztviselők sztrájkja. Bukarestből jelentik: A Banca Generala, a Tarii Romanesti intézet tisztviselői tegnap sztrájkba léptek. Ujabbán jelentik: A Banca Marmorosch könyvelési osztályának tisztviselői is sztrájkba léptek. A munkaügyi minisztérium interveniál a bank igazgatósága és a sztrájkolók között.

Román-osztrák függő ügyek elintézése. Bukarestből jelentik: A hadügyminisztérium hadi kártalanítási osztálya megkezdte az Ausztriával és Magyarországgal kötött békeszerződésekből folyó függő ügyek likvidálását.

Romokban heverő város. Amsterdamból érkezett jelentések szerint a szumatrai földrengésnek borzalmas részletei voltak. Padang tartományban Padang nevű városa teljesen elpusztult. Egész házsorok összeomlottak. A romok alatt rengeteg áldozat hever. A pályaudvar beomlott és egy éppen indulni készülő személyvonatot maga alá temetett. A főváros utcáin tátongó szakadékok vannak.

Herkulesfürdőig jár vonat. Azon a részen tul azonban Turnszeverinig egyáltalán szünetel minden forgalom. A Simplon és a gyorsvonat továbbra is Aradon át futnak Bukarest felé.

A gátaljai vonalrész már nem áll vízben, ellenben a Zsidovin—oravica vonalon a megromlott pályára nagyobbodott és a közlekedés még ma is átszállással bonyolódik le. Ugyancsak átszállással közlekednek a vonatok a Lugos—marosilyei vonalon is.

Végzetes játék. Megirtuk, hogy pisztollyal való játékközben Albulescu György hódosai legény meglötte Zsigon Pál nevű unokafivérét. A huszonegy éves fiatalember tegnap meghalt a Begaszanatóriumban. Holttestét felboncolták. A letartóztatott Albulescu Safirescu vizsgálóbíró szabadlábra helyezte.

A lira zuhan. Zürichből jelentik: A tegnap megindult frankjavulás, amely néhány órára 1385-ös árfolyamot ért el, reggelre 1370-ig süllyedt vissza. Délután pedig ismét 1385-re emelkedett. A lira katasztrófálisan zuhant. A tegnapi esti 1835-ös árfolyam után a milánói kifizetés ma 1795-tel indult. A keleti valuták piacán a lei 2.50 frankos árnívón állapodott meg.

Villásreggeli. Változatos és olcsó villásreggeli izletes borral, vagy frissen csapolt sörrel délelőttönként Máthé Antal vendéglőjében kapható Belváros, Jenő herceg-utca 20. szám alatt.

Uj iparművész Temesvároft. Leca József nevét a temesvári közönségnek meg kell jegyezni, mert bámulatos ügyességre valló dolgai egy igazi művészbent engednek sejtetni. Leca József legujabbán igen nagy sikerrel fest üvegre művészi képeket, valamint a selyemre való festésben sem marad el. Azonkívül a bőr és diszműárak egész légióját állítja elő. Izlées képgyűjteménye Gyárvaros, Mérleg-utca 16. szám alatt tekinthető meg, ahol meglepő olcsó áron lehet vásárolni.

Megsemmisített Rotschild-mandátum. Párisból jelentik: Rotschild báró kamarai mandátumát vesztegetés miatt megsemmisítették.

Serényiné fogva marad. A temesvári tábla vádtaácsa tegnap foglalkozott Serényi Dezsóné szabadlábra helyezési kérelmével és azt azzal az indoklással utasította el, hogy a vizsgálat kellő lefolytatása még szükségessé teszi Serényiné fogvatartását.

Elhunyt orvostanár. Párisból jelentik: Cue Emil tanár az autósuggesztívgyógymód megalapítója Nancyban hatvankilenc éves korában meghalt.

BÉRAUTÓK precíz javítóműhelye, autók garagirozása, éjjeli szolgálat. Autóorient-garage, Bem-utca. Telefon 14-93, 23-24. Autók közvetítése eladása és vétele.

Tüz a lugosi moziban. Lugosról jelentik: A Principele Carol mozgóban előadás közben az egyik film tüzet fogott. Csak a gépész lélekjelenlétének köszönhető, hogy a veszedelem nem pusztította el a mozi. A kézi tűzfeszkendővel sikerült neki a lángoló filmet eloltani, miközben a kezén, az arcán és a fején égési sebeket szenvedett. A közönség körében nagy pánik keletkezett, azonban mindenkinek baj nélkül sikerült a helyiséget elhagyni.

Lezuhant repülőgép. Bukarestből jelentik: Namesul állomás közelében egy repülőgép, amelyet Corteanu repülőőrmeester vezetett, lezuhant és teljesen összetört. A pilóta életveszélyes sérüléseket szenvedett.

A TAC tiltakozik, hogy szerencsétlenül járt játékosainak gyűjtsenek. A mára tervezett sportmatiné kapcsán az a hír terjedt el, hogy ott a TAC nagyváradi utján szerencsétlenül járt sportemberek szanatóriumi költségeinek fedezésére adományokat fognak gyűjteni. A TAC vezetőségének részéről annak közlésére kértek fel bennünket, hogy erre felhatalmazást senkinek sem adott, a költségek fedezését Hauska, Méri és Rajna igazgató urak magukra vállalták s a TAC különben sem tartja presztizsével összeférőnek, hogy erre a célra adományokat fogadjon el s így kénytelen volna azokat visszautasítani.

Elmarad a sportmatiné. Orth Györgyöt a kiváló magyar játékos, valamint Rexa Dezső, a híres sporthumoristát tegnap hiába vártuk az állomáson, közbejött akadályok miatt nem jöhettek el Temesvárra és így az Arena által hirdetett ma délelőtti sportmatiné, elmarad.

Az Erzsébetvárosi Polgári Kör nyárimulatsága. Az Erzsébetvárosi Polgári Kör és annak dalárdája, ma a Michels — volt Novotny-féle vendéglőben nagy kert mulatságot rendez. Délelőtt kilenckor díjtekézés kezdődik, mely egész napot át tart. A tulajdonképpeni ünnepepély délután három órákor kezdődik különféle szórakozásokkal. Délután sétahangverseny és este tánc reggelig. Beléptidij adóval együtt husz lei.

Változatos időjárás. Az idő hol szép, hol borús, hol a nap süt, hol pedig eső esik. Ezzel szemben Horga Pál Gyárvaros, Potyka-utca 1. szám alatti vendéglőjében a bor változatlanul elsőrendű bencseki és változatlanul ugyanolyan olcsó, mint eddig.

A tiszték fizetésjavítása. Bukarestből jelentik: A hadügyminisztérium elhatározta, hogy a következő módon javítja meg a tiszti fizetéseket: minden kategóriánál kiszámítják az 1914. évi fizetés negyvenszeresét, amelynek tizenöt százalékát kapják a július elseji időponttól kezdődőleg a katonatisztek jelenlegi fizetésükön felül.

Sas Náci meghalt. Budapestről jelentik: Az országos híri nótakirály és dalköltő, aki saját verseit zenésítette meg és a külföldön is szeretettel hallgatták nótáit, tegnap szivgyengeségben hirtelen meghalt.

Nem vette észre más járdáján a gerendát. Davidovics Alexandru tizenhat éves fiú a Ligetuton épülő Cioban-féle ház előtt keresztül bukott egy a járdára fektetett deszkán és eszméletlenül terült el. A fiut az odahívott mentők térítették eszméletre.

A riffek nem nyugszanak. Párisból jelentik: Fezii tudósítások szerint a marokkói vonalszakaszon a harcok újból felújultak. A felkelők élére a dzsebal törzs vezére Mula Aham ed állott. A felkelő vezér első sikereinek hallatára újból sokan csatlakoztak zászlói alá olyanok is, akik Abd el Krimmel együtt már megadták volt magukat. A franciák repülőgépekről megkezdették a Ben Uriagel törzs falvainak a bombázását és a törzs székvárosára százötven bombát vetettek, ami a városkát teljesen elpusztította.

A temesvári malomipar fejlődése. A temesvári malomipar mindenkor díszére szolgált a Bánság fejlett iparának. Ebben a nagyszerű malomiparban külön helyet foglal el a józsvári Pályaudvar-soron levő Excelsior fűszer-, só- és ásvány-örlőmalom. Ez a különleges malom ugyszólván egyedül áll ezen a téren egész Nagyromániában és speciális örlési megbízásokat az egész ország területéről kap. Állandóan számos megbízása van különböző laboratóriumok és vegyszeti gyárak részére, amelyek a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak az Excelsior örléseiről. Külön kell kiemelni az Excelsior nagy teljesítőképességét, amely a megbízások gyors elintézését teszi lehetővé.

A gyilkos zene

Írta: Tom Hartell

A háziasszony, Mrs. Balhsy, nagyon méltatlankodott.

— Valóban, Towe ur, nem értem látogatásának célját. A szerencsétlenség megdöbbentő volt, de szerintem nem szolgálhatott semmi okot arra, hogy azonnal a rendőrséget értesítsék.

— Mindegy, asszonyom, mégis nagyon lekötölné, ha részletesen elmondaná, hogyan történt a két haláleset.

— Részletesen? Mindez természetesen látszik — az eset borzalmas volt dacára. A szívszélhűdés általános dolog, bár rettenetes, hogy éppen az én estélyemen fordult elő két ilyen eset. Mit mondjak? Az orvos úgy Palmer uron, mint Madison kisasszonynál szívszélhűdést állapított meg és én ezt a megállapítást elfogadom.

— Én még nem vagyok bizonyos a dolgomban. Nem tudná a helyet megmutatni, ahol Palmer ur meghalt és leírni, hogy ez hogyan történt.

— Kérem, jöjjön. — A hölgy átvezette a detektívet a nagy szalonba. — Nézzé, kérem, itt ült Palmer ur. Egész este jókedvű volt, csak később komolyodott el egy kicsit, mikor a zenét hallgatta. Egyszerre csak szólnélkül felugrott, fájdalmas sikolyban tört ki és a padlóra zuhant. Azonnal meghalt.

— És Madison kisasszony?

— Csaknem ugyanabban a pillanatban, amikor Palmer, ő is felugrott helyéről, ahol még az imént arról beszélt, hogy a nálam fellépő művészeket is szerződte az estélyére, amikor egyszerre előrebukott és abban a pillanatban meghalt.

— Volt-e valami olyan körülmény, ami megrendítette őket? Vagy talán gyenge idegzetűek voltak és a különös zene hatott annyira a szívükre?

— Nem, erről szó sem lehetett. Nyugodtan ültek és hallgatták a zenét, amely halkán és dallamosan vett benünket körül a nagy csendben.

— És miféle emberek voltak a zenészek?

— Kalárok voltak a Balkánról.

— A Balkánon élnek — szóltal meg első ízben a detektív társa, Stigler — valami cigányféle népművészet, mely most a háború után nemcsak a zenében, de a politikában is szerepet akar játszani.

A háziasszony kérdően nézett Towenre, aki megjegyezte:

— Stigler ur egyike a leghíresebb zeneszakértőknek.

— Nem volna szíves megmondani, hogyan kerültek ide?

— Dicsérték őket és mikor azt hallottam, hogy szeretnének nálam játszani...

— Véletlenül jöttek önhöz, hogy ingyen akarnak játszani?

— Ők kértek fel engemet, hogy a nálam játszassanak, hogy e módon megismerjék őket és meghívásokat kaphassanak. Estélyemet erre a célra a legjobb alkalomnak tekintették.

— Köszönöm. Csak ezt akartam tudni. Nem emlékszik, asszonyom, hogy a kritikus pillanatban tartózkodott-e valaki a zenészek közül Palmer ur, vagy Madison kisasszony közelében?

— Nem volt itt közlök senki, mert a zenészeknek épített emelvény a terem tulsó oldalán van és a szerencsétlenség éppen a szembenlévő oldalon ülték.

Towen köszönt és eltávozott.

A két férfi hallgatagon ment egymás mellett, míg Stigler hirtelen megszólalt, ezáltal elárulva, mi foglalkoztatta eddig:

— Igazán nem értem, miért vont engem ebbe az ügybe, nem látom, mi szerepem lehet benne.

— Még magam sem tudom. Inkább mondja el, mit tud bővebben a kalárok zenéjéről.

— Vad, barbár, de egyszersmind megható a zenéjük, mely némileg a magyarok cigányzenéjéhez hasonlít. Szívmegindító, az érzéseket teljesen föl-kavaró, halk melódiáik vannak. Mikor egy ízben hallottam őket, még másnap is egészen odavoltam az idegeim.

— És a zene melyik része támadta meg erősebben az idegzetét, az erősebb, vadabb, vagy a dallamos, nyugodt rész?

— Határozottsággal állítom, hogy a nyugodt rész.

— Megérkezünk a hivatalomhoz, lépünk be, talán találunk még valami támpontot beszélgetés közben.

Egy hatalmas épülethez értek. A folyosón Towen beszólt az egyik rendőrfelügyelőhöz:

— A papirdarabra hamis nevet jegyeztek fel. Kérem, figyeltesse meg őket és akadályozza meg, hogy bármiféle zenét hallgathassanak, még kintornát sem. Kérem, erre szigorúan ügyeljen!

Towen íróasztalán „sürgős“-nek jelzett jelentés feküdt. A detektív átfutotta, majd átnyújtotta Stiglernek: — Érti ön ezt?

— „Bruce Emil az éjjel szívszélhűdésben meghalt“ — állott a papíron.

— Towen ur, ez nem meglepetés. Bruce ur most tért haza keletről.

— Igaz, de éppen a kalárok vidékéről jött, — jegyezte meg Towen nyugodtan.

— Csak nem gondolja, hogy az ő halála a másik kettővel összefüggésbe hozható?

— Ez volt egyike azoknak a neveknek, melyek jegyzékét az előbb a rendőrfelügyelőnek adtam. Erre a névre már késő, nem vigyázhatnak rá.

— Telefonon keresztül tudatta a rendőrfelügyelővel, hogy Bruce nem kell már figyelteni, mert époly titokzatos módon halt meg, mint Palmer ur és Madison kisasszony. Egyben azt a parancsot adta, tudakolják meg, vajjon nem hallott-e Bruce ur halála előtt zenét?

Stigler felkiáltott:

— Most már kezdem érteni, miért vont ebbe az ügybe. Ön azt hiszi, hogy a kalári zenészeknek valami része lehet a titokzatos halálesetekben?

— Még nem vagyok egészen tisztában a dologgal, de mindenesetre ezen az uton nyomozok. Figyeljen csak: Palmer keleten angol diplomáciai ügyvivő volt. Pár nappal ezelőtt tért vissza és jelentést tett a kalárok mozgolódásairól, egyuttal erőlyes rendszabályokat sürgetett megfektetésükre. Meghalt: Bruce ugyanilyen célből utazott és ő is izgalmas híreket hozott a kalárok magatartása felől. Meghalt.

— Mindkettő épolyan természetes halállal halhatott meg, mint Madison kisasszony.

— Elismerem, hogy semmi bizonyíték sincs arra, hogy gyilkosság történt. De miért éppen akkor haltak meg, mikor a kalárokkal akartak szembe szállni?

— És hogyan magyarázza Madison kisasszony halálát?

— Ez már zavaró és talán véletlen bonyodalom. Tény az, hogy aki eddig a kalárok érdekei ellen dolgozott, meghalt. Hogyan intézték a dolgot, azt még nem tudom.

— Istenem, Towen ur, ön talán csak nem a terror egy új nemére gondol?

— Kétségkívül A kalárok külön államot akarnak alapítani, ami, ha sikerül, egész Európa békéjét veszélyeztetné ilyen titokzatos és gyilkos eszközök felhasználása mellett. Le kell őket törni, még mielőtt megalapíthatják külön államukat. Ők, ugyilátszik, mindenkit, aki terveiket ellenzi, eltesznek láb alól.

— Voltak már ehhez hasonló esetek?

— Sajnos, igen. Delbrun szintén adatokat szolgáltatott felőlük a kormányoknak és ugyancsak szívszélhűdés érte.

— Uristen! Most már kezdem a dolgot teljesen érteni.

— A dolog annyival is gyanusabb, mert Palmer zsebéből a felőlük hozott adatok és jegyzetek eltűntek. Azt hiszem, a nagyszerű zenészek csak gyilkosok.

— És a zenét ön gyilkosságaikkal hozza összefüggésbe?

— Igen, hiszen itt egy újabb bizonyíték erre. Megállapítást nyert, hogy Delbrun ablaka alatt egy vándor zenész játszott. A szolgálta is hallgatta a különös, szívetfacsaró dallamot, de nem bírta sokáig kiment az uccára, hogy elküldje a zenészt. Mire visszatért, urát holtan találta a földön.

Ekkor megszólalt a telefonszengő. Towen fölvette a hallgatót és összeráncolt homlokkal hallgatta a jelentést. Lassan tette le a kagylót. Pillanatszerű csend volt a szobában, míg végre újból megszólalt:

— Most jelentik, hogy Bruce egy estélyen hallgatta a kalárok zenéjét és így halt meg.

— Istenem! Ugy látszik, mégis van valami ebben a dologban. Én is alig tudtam a veszélyes hangoknak ellentállni. De hát lehetséges az, hogy a zenéjük öldöklő, halálos volna?

— Én ehhez nem értek, éppen azért Öntől kérek erre nézve felvilágosítást.

A telefon ismét megszólalt. Most gyorsan letette a hallgatót, feltette a kalapját és gyorsan odaszólt Stiglernek:

— Most jelentik, hogy a jegyzéken feltüntetett Tair Thomast egy zenedélutánra invitálták, ahol egy megbetegedett zenészt egy kalár fog helyettesíteni. Tair Thomas ugyanabban az osztályban működik, mint szerencsétlenül járt társai s így hihetőleg szintén szálka a kalárok szemében, mert bizonyos, hogy tudomása van a kalárok felkeléséről.

Stigler hazasietett, hogy a kérdést a rezgés hatások szempontából tanulmányozza. Kora délután Towen feljött hozzá.

Stigler kérdésére Towen elmondotta, hogy jelen volt a boncolásnál. Az orvosok teljesen szétválasztott szöveteket találtak a hullákban, de nem tudtak arra magyarázatot adni, miféle külső erő idézhette azt elő, mert semmilyen nyom nem volt arra, hogy külső beavatkozás történt volna.

Stigler elmondja kutatásának eredményét. Valamit észlelt ugyan már,

de fentartja magának későbbre a nyilatkozattételt. Ehelyett inkább azt sürgette, hogy siessenek, hogy még idejében érjenek oda.

A terembe lépve azonnal feltűnt nekik a zenészek emelvényén a marconakülsejű kalár zenész. Magas, sötét alak volt, tarka nemzeti viseletben. Játék közben ide-oda hajlongott, vonójával szép, de velőkiig ható éles és egyszersmind bűbajos hangokat csalt ki hangszeréből. Ami azonban mindkét megfigyelőnek leginkább feltűnt, az az volt, hogy szemét állandóan egy, a harmadik sorban ülő férfira szegezte. Ez mintegy hipnózisban hallgatta a zenét. Szemmelláthatólag szenvedett a barbár zene hatása alatt, bár azt egyuttal élyezte is. Towen izgatottan figyelte. Ő maga is alig bírta elviselni a zenét, oly különös hatással volt az idegeire. Egyszerre csak a férfi a szívéhez kapott. Towen felkiáltott, hogy elhallgattassa a zenészeket. Nagy kavardás támadt. Tairhez rohantak, aki összerogyott. A kalár zenész Stiglerrel dulakodott és igyekezett erős karjai közül szabadulni, kezében kést szorongatott. A detektív segítségével sikerült a gyilkos zenészt megkötözni.

Két órával később Stigler szobájában voltak, hogy megbeszéljék az esetet.

— Tessék helyet foglalni, Towen ur. Nézzé azt a poharat az asztalon.

Towen figyelt. Stigler elővette a hegedűjét és kalár módjára kezdett játszani, éles és egyben bűbajos hangokat csalva ki, míg hirtelen átment valami zürzavaros dallamba, ekkor a pohár szilánkokra tört.

— Istenem, — kiáltott fel Towen — ezt a zene okozta volna?

— Igen. A rezgés. Ezzel kezdem meg a magyarázatot. Éppen úgy, mint a pohár, a szív is megreped a rezgésektől.

— De ha ez tényleg így van, hogyan lehetséges, hogy csak bizonyos egyén pusztul el, akit kiszemelnek, és nem az egész hallgatóság? Ezt hogyan magyarázza?

— Ezt úgy lehet magyarázni, hogy minden embernek más-más a természete. A kalárok a sokszázéves gyakorlatuk folytán már ismerik a különböző természetű egyéneket s aszerint alkalmazkodik a gyilkos dallamot, ha lehet ilyen kifejezést használnom.

— És hogyan magyarázza Madison kisasszony halálát?

— Ez tisztán véletlen lehet. Talán azért halt meg, mert történetesen Palmer urhoz hasonló természete volt s így órá ugyanolyan hatással volt a dallam mint Palmerre. A szemükkel való hipnózis segédeszköz, amivel még bizonyosabb eredményt érnek el.

— Ha ez mind így van, úgy ők bárkit bármikor, amikor az nekik nem tetszik valami miatt, meggyilkolhatnak, anélkül, hogy védekezni lehetne ellenük?

— A tudomány majd talál védelmi eszközöket. Nézetem szerint ellenrezgésekkel kell az ő általuk előidézett rezgéseket megakadályozni. Magam is ilyen ellenszer fölitalálásán fáradozom. És talált. Ma már Stigler védelmi eszköze lehetetlenné teszi, hogy barbár népek ily rettenetes módon ártatlan embereket elpusztíthassanak.

FORTUNA !
bizományi vállalat
Gyárváros, Strada
Dacilor (Fő-utca) 56
átvesz bizományi eladásra különféle szükségleti cikkeket, bútorkat, arany-, ezüst-tárgyakat, festményeket, szőnyeget, csillárokat és kézimunkákat.
Meghívásra házhoz megy.

BUZIÁS Gyógyterem-vendéglő
Gyógyterem-kávéház

Izletes és változatos konyha. Bőséges étlap. Ebéd. Vacsorák. Társas lakomák. Legfinomabb italok. Olcsó árak. Figyelmes kiszolgálás. Nagy fedett terras. Az összes kávéházi ételek és italok. Reggeli. Uzsonna. Ebédutáni teke. Külön helyiségek. Este társas összejövetelek. Katonazene.
Schausz Mihály
tulajdonos.

Kifogástalan

férfiingek

és pyjama a legfinomabb
kivitelben és legolcsóbban

Weismayr-nál Timisoara

A barátiom kesereg...

Hát igen, kérlek szépen, tegnap este más foglalatosság híján a nadrágot foltogattam nagy gyönyörűséggel. Egyszer azután megbicsaklott a tü a kezemben és bárhog is mozgattam, nem akart tovább bujóskaálni a szövetszálak szerte-foszoló szálai között. Ismerem az okozati összefüggésről szóló dicső tantételt, így tehát megérthetem, hogy lázas sietséggel igyekeztem kibogozni — eh, dehogy a cértát! — hanem ennek a tü-sztrájkának az okát. Kibogoztam hamarosan.

Te voltál az oka. Csodálkozol? Boldog ember vagy, ha még csodálkozni tudsz. Én azonban minden különlegesebb ámulás nélkül igazat adtam a tünek és sutbavágtam a nadrágot folttal, tüvel, cértával együtt, hogy annál szabadabban foglalkozhassam veled. Alapos mérleget alá vettem a hibáidat és az erényeidet s megállapítottam, hogy egész tűrhető emberparány volnál, ha mindehhez még gy értékeléssel kielégítő életcéll járulna. Mert nincs élet-cél. Amit te annak tartasz, az inkább öncél, mely csak a magad javát szolgálja anélkül, hogy másnak a legcsekélyebb előnyt is biztosítaná. És én hiszem, hogy az ember éppen azért ember, hogy másra is gondoljon. De ne busulj, mert nem vagy magad. Manapság az igaz életcéllal bíró ember ritkább még a terhes asszonynál is.

Tegnap este azután elhatároztam, hogy ezentúl néha-néha fel foglak keresni és beszélek neked. Legalább is kis ideig legyen ez az életcéled. Mindeneseire több, mint semmi s föltétlenül közelebb áll az eszményi életcéllhoz, mert ha jól tudsz hallgatni, nagy szorgalmat teszel ezzel neked. Hogy már mondjak is valamit? Na jó. De még valamit ki akarok jeleníteni, mielőtt belefognék. Tudd meg, hogy még csak nem is sejtem, miről fogok beszélni. Azért van ez, mert nagyon sok mindenről akarok beszélni. Egyszerre szeretnék végezni veled. Így apránként nagyon nehéz. Hm. Mit csináljak? Rendben van, tudom már. Egy szót, akármilyen rongy szót fogok kimondani és erre az egy kimondott szóra fogom összpontosítani a figyelmemet. Ezáltal elértem azt, hogy csak azok a mondanivalók tolnak a nyelvem hegyére, melyek ezzel összefüggésben vannak. Tehát egy szót, egy rongy szót, na... mi... eh, barom! Hogy ez neked szólt? Oh dehogy! Mondjuk inkább, hogy ez az a rongy szó.

Tehát: barom. Most egy kis szünet következik. Időt kell engedni a mondanivalók szétválásának. Kémi folyamat az agyban. Vagy ha úgy tetszik, egyszerű mechanizmus. Már megindult a gép. Most már csak a számat kell kinyitnom, a többi már megy magától. Kinyitom. Mi az? Ugy látszik, hiba van a gépben. Meg kell olajozni a kerekeket. Kész. Meehel... Tegnap este, mondom, miattad keseregtem. Mit bámulsz, hiszen ez a „barom“-hoz tartozik. Eszembe jutott, hogy sokszor mily különös szemeket vetélte te rám. És most

megértettem, hogy mit jelent ez a nézdelődés. Te már akkor tudtad, hogy én nem vagyok olyan barom, — na látod! — mint a többi. Amikor ezt így elgondoltam magamban, különösen kezdtem magam érezni. És tudod, mit tettem? Még csak nem is sejted. Egész egyszerűen felálltam egy székre és a kezemel a mellemre szoritottam. Nem tehettem másképp. Kellott. Valami balga elzsihadt veled rajtam erőlt. Utálom az érzékenykedést, de ez nem is volt efféle. Később meg is tudtam érteni. Már jó néhány éve ismerjük mi egymást, de még sohasem tudtunk egy értelmes, őszinte szót váltani. Beszéltünk pénzről, nőről, meg futball-mecsről. Gyáván sóhajtoztuk egymás fülébe, hogy a nő: az isten s nagy buzgalommal bizonyítottuk, hogy a futball: az sport. Hát ez édeskeves. Nem mertük egymás szemébe vágni, hogy tulajdonképpen nem így van, mert a nő: az pénz, a pénz: az isten s a futball is inkább üzlet, mint sport. És mikor tegnap este arra gondoltam, hogy én ezen túl így fogok veled beszélni, különös melegség fogott el. A megmutatás gyönyörűsége. Nem hiúság. Kötelesség.

Tehát, mint mondtam, a székre álltam, a kezem a mellemre. Éreztem, hogy egyre jobban feszül oda-benn valami. Már nem volt gyönyörűség, hanem kirobanni akaró belső feszültség, mely már-már fojtogatni kezdett. És tudtam, hogy valamiképp ki kell szabadítsam magamból, hogy megnyugodjak. Tenni kellett még valamit. Felléptem az asztalra, a másik kezemel is a mellemre szoritottam. De még mindig nem volt elég. Ekkor a szám önmagától kinyitott. Megértettem. Engedni kell bátran a belső akarásnak, mert bármilyen ostobaság süljön is ki belőle, meg fog nyugtatni. Engedelmeskedtem.

Nem cenzuráltam és egy régi, értelmetlen rigmus tört ki belőlem. Ez: „Supra agnō — Szökj fel Kabla — Hazajött férjed, — Tombj Kaló“. És ahogy kidobtam magamból ezeket a bizarr szavakat, megnyugodtam. Leléptem az asztalról, azután a székről is.

Te talán mindezt különösnek, vagy lehet, hogy nevelésnek találod, pedig könnyen érthető és halálisan komoly. A testnek meg vannak a maga egyszerű, természetes szükségletei, melyeket egyszerű, természetes m don ki is elégíthetsz. De nem ilyen egyszerű és természetes az a belső valami, melynek szerveit agynak, szívnek, idegnek nevezik. Mert ha ez a sok: zsinó, sok árnyalatu, mindig más izü valami kikívánkozik onnan belülről, egyszerre kitűnik, hogy a nyelv kifejező ereje nagyon is nyers ehhez, viszont a tettek, mozdulatok, pozitívák által való kifejezést nagyban korlátozza a szokás és konvenció. Ezért érthető minden érthetetlen vers s azért van igaza minden különkődbnek. Ezeknek a belső akarásoknak, érzéseknek, gondolatoknak a finom vívódásai, tudom, éppen úgy meg vannak benned is, mint bennem. A különbség kettőnk között csak az, hogy te mindezt lehadudod magad előtt, mert nem mersz úgy tenni, hogy megismerd és kifejezd őket, — én meg mindent merek. És örülök annak, hogy merek, mert érzem, hogy csak így vagyok egész ember. Így legalább tudom, hogy nemcsak gyomrom van.

Ugyan kérlek, miért nézel rám ilyen szemrehányóan? Vagy még mindig haragszol? És miért haragszol tulajdonképpen? R mélem, nem a „barom“ miatt, hiszen tudod jól, hogy Darwin már rég bebizonyította, hogy mégis csak rokonok vagyunk. Sándor Károly.

Gyerekujság

Szerkeszti: Kóró Pál bácsi

Kalandos Palkó utazásai

— A gyilkos óriáskigyó —

Kalandos Palkó és Jack nagyon elhagyottaknak érezték magukat Astor nélkül és most már csak vigyázva, félve, bártortalanul haladtak előre. Bokorról bokorra bujksáltak és lassan igyekeztek tovább.

Amint így óvatosan haladtak, egyszerre megdöbbenve állottak meg. Az egyik fa mellett a földön hatalmas, hosszú tömeget pillantottak meg, zöldesszürke volt és sikamlós bőru. Jack jobban szemügyre vette és rémülten sugta oda Kalandos Palkónak:

— Óriáskigyó!

Palkónak a borzalomtól libabőrös lett a háta. De megijedt ám Jack matröz is.

— Ha ez minket észrevesz, — sugta Palkónak — végünk van. Hiába akarnánk előre menekülni, utólér. Mozgása gyorsabb, mint a leggyorsabb erdei vadé.

Meg sem mertek moccanni és hosszú s kinos negyedórákat töltöt-

tek el így. Azonban az óriáskigyó meg sem mozdult.

Végre Jack matröz rászánta magát, hogy fejét kissé kidugja a bokorból és a kigyót jobban szemügyre vegye. Egy percig némán maradt, aztán örömteli hangon szólt Palkónak:

— Egy igen hatalmas kigyó fekszik itt előttünk, de szerencsére nem kell tőle tartanunk. Hiszen tudod ugye, te is, hogy az óriáskigyó egyszerre képes lenyelni olyan nagy állatot is, akár egy ökört. Körülfonódik rajta előbb, erős izmaival összeroppantja annak a csontjait, majd benyalazza, aztán fokozatosan lenyeli egy darabban. Ha így jól van lakva, meg sem tud mozdulni és egy hétig is tehetetlenül fekszik. Ez a mi kigyónk is ilyen bőséges ebéd után van.

Erre már Palkó is kidugta fejét a bokor mellől. Ott feküdt mozdulatlanul a hatalmas kigyó. És hogy

tényleg lakomázás után volt, mutatta az a körülmény, hogy teste a közepe táján alaposan fel volt puffadva. Látszott, hogy áldozatát még nem emésztette meg.

Vándoraink most már közelebb is merészkedtek az óriáskigyóhoz. Az szemével rájuk pislogott, de meg sem mozdult. Irtózatossájjával ásitott és akkor látszott hatalmas fogsora, mely az áldozat véréből még piros volt.

— Nehogy azonban valahogyan nagyon közel menj hozzá, — intette Jack a kíváncsiskodó Palkót, — mert esetleg eszébe juthat mégis, hogy a farkával egyet végig vágjon rajtunk. Ez a csapás halálos lehet.

Nem maradhattak azonban sokáig a kigyó mellett. Még nagy ut állott előttük és nagyon kellett szietniök, hogy idejében elérjék a cukorsüveg alakú hegyet, ahol a karaván többi tagjaival volt találkozójuk. Éppen megakartak fordulni, hogy folytassák utjukat, mikor Palkó kétségbeesetten kiáltott föl:

— Jack, idenéz!

A magas fü közé mutatott. Nem messze a kigyótól feküdt egy vázsonkalap és egy puska.

— Astor ur kalapja és puskája, — mondotta Jack.

Némán néztek egymásra és tekintetük kérdezte: hogyan kerülhettek ezek a dolgok ide? Aztán mindkettőnek rettenetes sejtelmé támadt. Arcuk elhalványult és merőn néztek egymásra. Pereek teltek el, amíg Jack matröz halkán megszólalt:

— Az óriáskigyó áldozata alighanem Astor volt, a mi szerencsétlen urunk.

Palkó hangtalanul bólintott és a szeméből könny buggyant ki.

— Menjünk innen, — mondták mindketten egyszerre.

Ez a dolog egészen lesujtotta őket. Ugy gondolták, ha Astor elpusztult, akkor számukra nincs sok remény, hogy megmeneküljenek a rettenetes afrikai erdőből. Nem is voltak már többé olyan elővigyázatosak, mint előbb. Nem sok reményük volt már, hogy életben maradnak. Csak mentek, mentek előre.

Mondóka

Hit, remény, szeretet
Teltse a szíveket!

Közmondások

- Nincsen rózsza tövis nélkül.
- Jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzok.
- Több nap, mint kolbász.
- Amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra.
- Ahány ház, annyi szokás.
- Nem mind arany, ami fénylik.
- Addig nyújtózkodjál, ameddig a takaród ér.
- Addig hajlik a fa, amíg fiatal.
- Embort a barátjáról, madarat a tolláról ismerünk meg.

Gramophon

Az előkelő világ zenéje

„His Master's Voice“

„Columbia“

„Polyphon“

„Decca“

vétel kötelezettség nélkül meghallgatható

Katzkynál

Timisoara, Strada Merczy 10.

Lemez-ujdonságok nagy választékban. 776

„Consument“

Konfekcióipar

Timisoara-Belváros
Strada Gh. Lazar (Szerb-utca) 2

Női- és férfiszabóság

Állandó raktár női- és férfiszövetekben. Tartósan ugyanazon vállalatnál alkalmazásban levő tisztviselők és munkások részére előnyös részletfizetési feltételek és árkedvezmények

Olcsó házhelyeket

építőanyaggal Telefon 9-18

részletre

Kardos-telepen, gyárvárosi strand homokszedők végében.

Carlton-szálloda, Budapest

Ezennel van szerencsém igen tisztelt vendégeimnek b. tudomására hozni, hogy az általam alapított Bristol Szálloda R.-T. melynek hosszú éveken át vezérigazgatója voltam, feloszlott és a Bristol-szálló eddigi Dunapart és Petőfi-sétány részén a

„CARLTON“-szállodát

létesítettem, melyben zavartalan, kényelmes lakással és a legjobb ellátással tudok szolgálni. Kérem ezentúl szolgálataimat az ujonnan átalakított szállodában igénybe venni és szobarendelést, kérdézősködést, illetve bármilyen érdeklődést Carlton-szálloda, Budapest IV., Dunapart, Petőfi-tér 6 in-
tézni szíveskedjék. Teljes tisztelettel: Illits Gyula, szállodatulajdonos.
(Sürgönycim: Carltonhotel.)

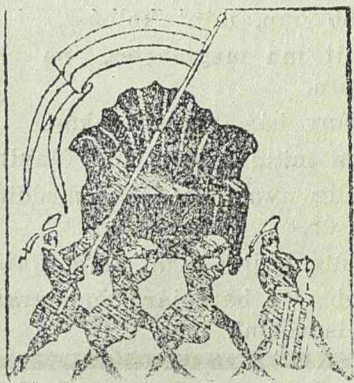
Sport

Budapest — Temesvár
legjobb tizenegye ma méri össze
erejét

A budapesti válogatott csapat a Magyar Labdarugók Szövetsége ígéretéhez képest a lapunkban már közölt felállítás szerint tegnap este nyolckor érkezett Temesvárra. Az állomás perronját az érdeklődők százai lepték el, akik mind érdeklődéssel várták a budapesti fiukat. A vendégesapat tagjai jókedvűen és vidáman ugrottak le vasuti kocsi-ról és hálásan köszönték meg Lázár Kornél dr. előzékenységét, aki Lökőházaig elibük utazott. Legelőször Kiss Gyula magyar szövetségi kapitány ismerős arca jelenik meg a kocsis lépcsőjén, majd a Magyar Labdarugók másik küldöttje, Tibor Lajos alakja is láthatóvá válik. Tőle tudjuk meg, hogy Fischer az MLSz. lelke csak éjjel érkezik Temesvárra. Az állomásról a Koronába lévő lakására ment a budapesti vendégesapat. A budapestiek a következőképpen állanak fel: Fischer, Grósz II.—Fogl III., Rebró—Müller—Borsányi, Braun—Takács, P. Szabó—Opata—Kóhut. Tartalékok: Gallovich, Müller (UTE) és Haar. Ezzel szemben temesvári válogatottként a Frechhel kiegészített Kinizsit állította fel Major dr. szövetségi kapitány.

Hinni akarjuk, hogy ezen kiváló megtiszteltetésnek a Kinizsi két szeresen felel meg és tudatában annak a feladatnak, hogy most Temesvár város színeit képviseli, igyekszik minden erejét latba vetni és méltó küzdelem után megfelelő eredményt kicsikarni Budapest városa lójában legjobb tizenegytől.

A temesvári futballbajnokság kérdése még nem dőlt el. A Comitul Central, Románia legfőbb sportszerve, újlag foglalkozott a Kinizsi—TAC mérkőzés ügyével és — mint bukaresti tudósítónk tudni véli, — ezt a mérkőzést megsemmisítve a Kinizsit ismerte el a temesvári kerület bajnokának. Ha a Comitul Centralnak ez a döntése tényé válik, úgy első természetes következménye, hogy a Törekvés—TAC mérkőzés is megsemmisítettnek tekinthető és a Kinizsi rándul át Nagyváradra Temesvár színeit megvédeni.

Reichard Gyula
műbutor-kárpitos
Timișoara III. Rezső-utca 13
Telefon 22-13
Speziális modern bőrbu-
torok a legfinomabb
kivitelben.

Női modellkalapok
óriási választékban, meglepő olcsón
Covinka Somborác-nál
Józsefváros, Uri-utca 4.

MOZI

Belvárosi mozi: Julius 5. (hétfő) és 6. (kedd)
Apollo mozi (Gyárvaros): Julius 7. (szerda) és 8. (csütörtök)
Mehalai mozi: Julius 10. (szombat)

Először Erdélyben és Bánátban!

Bajader

(A bajadér szerelme)

Gyönyörű felvételek, gazdag keleti tartalommal.
A film cselekménye káprázatos kiállításban játszódik le. Óriási siker a főváros nagy mozgóképszínházaiban. A film német felirásokkal is van ellátva.

Főszerepekben:

Norma Talmadge és Schildkraut József.

Este felemelt helyárak: 45, 40, 30 és 20 lei.

Monopol:
Record-film
Brasov

Hirdetmény.

Gyári áron való árusítás! Értesitem a mélyen tisztelt temesvári és környékbeli közönséget, hogy rendkívül gazdag butorraktáramat mélyen leszállított áron árusítom.

Tisztelettel

Schusztar Ferenc

Temesvár-Erzsébetváros, Korona-utca 14
(a sárga villamos végállomása). Tel. 11-91

Bánáti Hitelbank R.-T.

Temesvár, Str. Alba Iulia 3 (Ferdinand-szálló mellett)
a Temesvári Bank és Kereskedelmi R.-T. afiliációja

Telefon 20-24, 5-93

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskére s folyószámlára a legmagasabb kamatozás mellett, úgy leiben, mint idegen valutában. Foglalkozik váltóleszámitással, hitelfolyósítással, inkasszóval, idegen pénznemek, záloglevelek vételével s eladásával, átutalással stb.

Érdekeltsége:

„BIRDEV“ menetjegyiroda

Menetjegyek a kül- és belföld összes állomásaira eredeti áron. Kedvezményes fürdőjegyek. Fürdő- és utlevélosztály. 544

Apró hirdetések

Egy szó ára 3 lei. Vastag betűvel 5 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Álláskeresőknek 25 százalékos engedmény. Díj előre fizetendő.

Alig használt 2 fázisú villanymotorok 3—8 HP nagyságban kaphatók Friedrich Testvérek gépgyárában.

Laboránső felvétetik, Sárga gyógyszerész Erzsébetváros, Telekház-tér.

Középkorú gyermektelen elvált gyári lakatos, házasság céljából megismerkedne intelligens, gyermektelen özvegy, elvált vagy idősebb hajadonnal. Cím a kiadóban.

Eladó egy ház, mely áll 4 szoba, 2 konyha, istálló, ólak, göré, nagy gyümölcsöskert, kovácsműhellyel, egybekötve 800 000 lei telekkel 420.000 leiert. Bővebbet Borsós Imréné Ujszentes.

Családi ház ujonnan épült Mehalaán, a Fő utcában július 15-re kiadó. Cím: M. Nehéz Belváros, Balázs-tér 1, ajtó 10.

„FARMODONT“ FOGKRÉM

Fürdővonatok

csatlakozásait és autóbusszjáratokat is tartalmaz Mocianu vasúti nyári

Menetrendje!

Kapható mindenütt!

Kiadó: „Hermes“ Cluj, Str. Radu 4.

Klugesherz Viktor

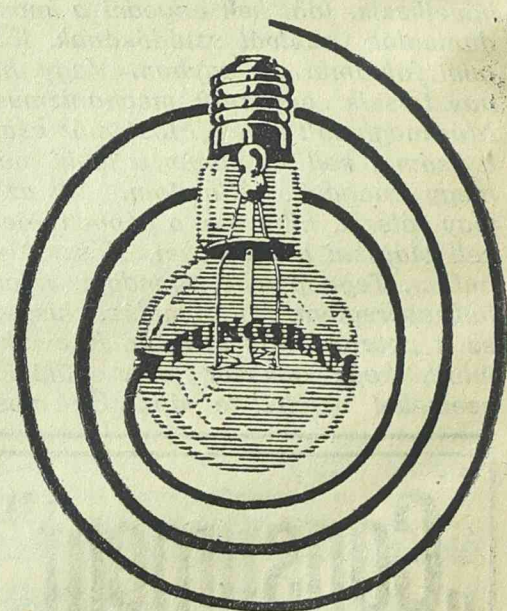
kárpitos

Temesvár-Józsefv. Bonnáz-utca 15

Divánok, ottománok, lószőrpárnák készítésére ésszakszerű javítására ajánkozik. Kész árak nagy választékban olcsó árakon.

Önnek ingyen

van izzólámpája,
hogyha ügyl a

védjegyre, mert az árammegtakarítás és hosszú élettartam folytán gyorsan megtérül az ára. Ovakodjék tehát az ismeretlen márkától! A „Tungsrám“ védjegy garanciája a minőségnek. Tetszetős forma, kellemes fény, mely nem kápráztat. Új szabadalmak által védett világítófémszál.

Csak 14 napig tart a nagy kiárusítása
az összes szezoncikkeknek meglepő olcsó árakon

Au Printemps volt MISSIR divatnagyrúházában
TIMISOARA I., Hunyadi-utca 3 szám

Feladás kiadó: VÁRNAY ELEMÉR d